

Nejvyšší správní soud

Moravské nám. 611/6
657 40 Brno

Sp. zn.: (nepředchází)

Žalobce: **Sudetoněmecké krajské sdružení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, občanské sdružení**
Bratří Nejedlých 355, 267 53 Žebrák

Jednající: Tomášem Pecinou, členem předsednictva
Slezská 56, 120 00 Praha 2, DS: whehjsc

Zastoupen: JUDr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem
Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1, DS: cp7kgk3

Žalovaný: **Ministerstvo vnitra České republiky**
Nad štolou 936/3, 170 34 Praha 7

Kasační stížnost

proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012,
č. j. 3 A 93/2011-45-48,
podaná podle ustanovení § 102 *et seq.* soudního řádu správního
(dále jen „**SŘS**“)

Elektronicky

Soudní poplatek: žádost o osvobození v textu podání

Plná moc

Přílohy: podle seznamu; dle textu

I.

1. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012, č. j. 3 A 93/2011-45-48 (dále jen „**napadené usnesení**“), byla odmítnuta žaloba, jíž se žalobce domáhá vyslovení nicotnosti rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru všeobecné správy, oddělení volebního a sdružování, ze dne 28. 6. 2011, č. j. MV-58402-37/VS-2009.

2. Protože napadené usnesení není v souladu se zákonem, žalobci nyní nezbývá než podat proti němu v celém rozsahu

kasační stížnost

ve smyslu ustanovení § 102 *et seq.* SŘS z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) SŘS a navrhnout, aby kasační soud napadené usnesení zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

II.

3. Napadené usnesení dovodilo, že žalobce nemá způsobilost být účastníkem řízení před soudem I. stupně, čímž je založena „*neodstranitelná podmínka řízení*“ (patrně míněno: „*neodstranitelný nedostatek podmínky řízení*“; str. 3 napadeného usnesení *infra*).

4. Takové posouzení věci je však chybné nejen věcně, ale i procesně: jak bylo opakovaně judikováno, procesní způsobilost ve správním soudnictví nemůže být zaměňována se způsobilostí k právním úkonům (tj. způsobilostí hmotněprávní), která je užší. V daném případě, je-li spor mezi stranami veden o to, zda žalobce vznikl *ex lege* tím, že soud zrušil rozhodnutí o odmítnutí jeho registrace, nelze žalobce zbavovat procesního práva na projednání jeho nároku u soudu tím, že soud vyřeší předloženou otázku jako otázku předběžnou v režimu procesního rozhodování o splnění podmínek řízení, a to *nota bene* za situace, kdy žalobce vyslovil explicitní nesouhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání.

5. Už z toho důvodu je na napadené usnesení třeba pohlížet jako na rozhodnutí nezákonné a je na místě je zrušit.

III.

6. Nesprávné jsou i úvahy, jimiž je napadené usnesení podloženo.

7. Jádrem sporu je otázka, zda z ustanovení § 8 odst. 4 *in fine* zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**SdrZ**“), podle něhož je den právní moci rozsudku dnem registrace občanského sdružení, plyne možnost, aby po právní moci takového rozsudku vydal žalovaný nové rozhodnutí, jímž registraci znovu odmítne, nebo zda je takové rozhodnutí nicotné z důvodu překážky věci rozhoduté, *condicio rei iudicatæ*.

8. Soud první stolice argumentuje v napadeném usnesení takto:

Speciální úprava obsažená v zákoně o sdružování občanů v ust. § 8 odst. 4 neznamená ve svém důsledku, že by soud, rozhoduje-li o rozhodnutí o návrhu na registraci sdružení ve smyslu ust. § 8 zákona o sdružování občanů, byl ve své rozhodovací činnosti oproti přezkumu rozhodnutí v jiných věcech, omezen toliko na zamítnutí žaloby či zrušení rozhodnutí, pokud

nebyly dány důvody k odmítnutí registrace. Speciální úprava totiž vyjadřuje (a to vedle ust. § 78 odst. 4 s.r.s.) pouze jednu z možností, jak může soud rozhodnout, neboť má-li se soud svědomitě zhostit přezkumné role ve vztahu k napadenému rozhodnutí, nelze vyloučit ani situaci, kdy se rozhodující správní orgán dopustí závažných vad řízení např. důvody pro odmítnutí návrhu registrace nejsou uvedeny v dostatečné míře či jsou uvedeny nepřezkoumatelným způsobem nebo je třeba doplnit podklady pro rozhodnutí tak, aby napadené rozhodnutí mohlo ze zákonem stanovených důvodů obstát. Lze konstatovat, že soudní řád správní rozšiřuje (jak ostatně obdobně činil již § 250q odst. 2 o.s.ř., ve znění do 31. 12. 2002) ve vztahu k ust. § 8 odst. 4 zákona o sdružování občanů možnosti rozhodování soudů ve věcech registrace sdružení. Výkladem zastávaným žalobcem by přezkumná role soudů byla výrazně omezena.

9. Tak tomu však není, jak lze dovodit shodně výkladem gramatickým, historickým, analogickým i teleologickým.

IV.

10. Předně závěr, že by kasační rozsudek soudu neměl důsledky popsané v ustanovení § 8 odst. 4 *in fine* SdrZ, nemá podklad v samotném textu zákona. Ten je jednoznačný a pro výklad provedený soudem I. stupně v něm není místo: právní moc kasačního rozsudku má bez dalšího *ipso lege* účinky registrace občanského sdružení.

11. Dále je třeba vzít v úvahu vůli historického zákonodárce, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky. Tu lze seznat z důvodové zprávy ke SdrZ¹, v níž stojí: „Jestliže soud rozhodnutí ministerstva, o odmítnutí registrace zruší, ministerstvo již znovu ve věci nerozhoduje a nastanou přímo ze zákona právní účinky uvedené v odst. 4.“ Opět tedy není ponechán prostor pro úvahu, zda by soud mohl vedle rozhodnutí podle § 8 odst. 4 SdrZ vydat i rozhodnutí jiné, jímž napadené rozhodnutí ministerstva pouze zruší a umožní mu rozhodnutí o odmítnutí registrace znovu a lépe odůvodnit.

12. Co je účelem této úpravy, ozřejmuje následující věta důvodové zprávy, týkající se fikce registrace nastolené v případě nečinnosti ministerstva: „V odst. 5 se sleduje ochrana občanů před nezákonnou nečinností správního orgánu.“ Postrádalo by vši logiku, jestliže by vznikajícímu spolku byla poskytována ochrana v době první registrace, ale poté, co je rozhodnutí o odmítnutí registrace jako nezákonné zrušeno, mohlo by ministerstvo jeho činnost dále obstruovat vydáváním dalších a dalších nezákonných rozhodnutí, která by soudy pouze rušily, bez jakýchkoli příznivých důsledků pro spolek. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu nesmí jít k tíži žalobce, ale správního orgánu, jenž je vydal.

13. Jako frapantní případ, kdy k tomu v důsledku soudem první stolice proponovanému nesprávnému výkladu zákona došlo, lze uvést případ zmiňovaný na str. 2 napadeného rozsudku, kdy se ministerstvu v součinnosti s nečinnými soudy podařilo bránit spolku v oprávněné registraci po dobu *deseti let*. Jaké jsou ústavněprávní konotace výkladu provedeného městským soudem ve světle těchto jeho konkrétních důsledků, není patrně třeba Nejvyššímu správnímu soudu podrobněji vysvětlovat.

14. Dále je zde analogie se zákonem č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím (dále jen „**ShromZ**“). Tu soud I. stupně v napadeném usnesení zcela pominul, ačkoli byla žalobcem řádně předestřena a argumentačně podložena (viz § 9 správní žaloby). Přitom je zřejmé, že zatímco v případě tohoto předpisu nikdo vážně nepomýšlí na to, že by snad mohl být soudem vydán i jiný vyhovující (kasační) rozsudek než rozsudek s účinky podle ustanovení § 11 odst. 3

1 na http://www.psp.cz/eknih/1986fs/tisky/t0281_00.htm

ShromZ, a to i v případech, kdy by měl správní orgán, který zakázal shromáždění, dostatečný časový prostor vydat nové rozhodnutí a to lépe odůvodnit, a to ani po nepřímé novelisaci ShromZ provedené ustanovením § 129 odst. 1 SŘS, v případě SdrZ to soud I. stolice tvrdí. Proč v případě rozhodování podle ShromZ nemá soud volnost uvážení, zda napadené rozhodnutí zruší se zvláštními zákonem předpokládanými účinky nebo bez nich, jak se soud I. stupně snaží prosadit v případě rozhodování podle SdrZ, tento ovšem nijak neobjasňuje a námitku žalobce v tomto směru pomíjí bez pokusu vypořádat se s ní.

15. Konečně je tu i argumentum výkladem teleologickým. Jak plyne ze shora citované důvodové zprávy k vládnímu návrhu SdrZ, jedním ze zásadních kritérií tu byla *rychlost* rozhodování o odmítnutých registracích spolků. Proto zákonodárce svěřil toto rozhodování tehdejšímu Nejvyššímu soudu České republiky, který rozhodoval jednostupňově, a s vyhovujícím rozsudkem spojil následek náhradní registrace, přestože mohl stejně dobře svěřit tuto agendu soudům nižším (správní soudnictví v moderní podobě v té době sice ještě neexistovalo, ale soudy již tehdy mohly některé správní akty přezkoumávat v řízení podle páté části občanského soudního řádu).

16. Vzhledem k zájmu na rychlém rozhodnutí otázky zákonnosti důvodů pro odmítnutí registrace se však zákonodárce rozhodl jinak a konstituoval řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí o odmítnutí registrace jako jednostupňové a bezvýjimečně *definitivní*, konečné.

17. Závěrem je třeba podotknout, že to nejsou účastníci řízení, kdo by byl zřízen pro rozhodovací pohodlí soudu, ale naopak soud je ze zákona – a z ústavy – povolán k tomu, aby zákonem předpokládaným způsobem poskytoval ochranu právům fyzických a právnických osob. Nemůže proto obstát tvrzení napadeného usnesení, že „výkladem zastávaným žalobcem by přezkumná role soudů byla výrazně omezena“. Tak tomu není už proto, že v řízení podle § 8 odst. 4 SdrZ není soud důvody uváděnými v napadeném správním rozhodnutí vázán a existenci důvodů pro odmítnutí registrace posuzuje nezávisle na něm; jeho úkolem tedy není přezkoumávat správní rozhodnutí, nýbrž rozhodnout nově o návrhu na registraci. To ostatně vyplývá přímo z formulace ustanovení § 8 odst. 4 *in principio* SdrZ, jež se o *přezkumu* vydaného správního rozhodnutí vůbec nezmiňuje.

18. Výklad zastávaný soudem I. stolice vede k tomu, že o registračním návrhu podaném v polovině r. 2009 není efektivně rozhodnuto ani po více než dvou a půl letech, a takový výklad představuje sám o sobě závažný zásah do ústavně zaručených práv žalobce, nehledě na to, že dává ministerstvu možnost registraci spolku dále obstruovat prostě jen tím, že vydá další nepřezkoumatelné rozhodnutí, jehož kasace zabere tradičně liknavému Městskému soudu v Praze opět nejméně půldruhého roku.

19. Takový výklad je proto nesprávný a je na místě, aby kasační soud přisvědčil žalobci a napadené usnesení zrušil.

V.

20. Žalobce v části X své žaloby požádal o osvobození od soudních poplatků, avšak soud I. stupně o něm nerozhodl. Z toho důvodu žalobce svou žádost opakuje i na tomto místě s tím, že vzhledem k tomu, že je mu žalovaným odírána registrace a tím i způsobilost k právním úkonům, nemůže si opatřit prostředky potřebné k zaplacení soudního poplatku.

VI.

21. Napadené usnesení bylo žalobci prostřednictvím člena jeho předsednictva doručeno dne 11. 5. 2012, tato kasační stížnost je tudíž podávána ve lhůtě dvou týdnů ve smyslu ustanovení § 106 odst. 2 SŘS.

VII.

22. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhuje, aby soud po projednání jeho kasační stížnosti napadené usnesení v celém rozsahu zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

V Praze dne 16. května 2012

*Sudetoněmecké krajské sdružení
v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,
občanské sdružení*

Seznam příloh:

1. plná moc